

Betalen op basis van gewicht (in combinatie met bedrag per lediging)

In 2018 hadden nog 10 gemeenten een afrekening gebaseerd op de kilo's fijn restafval dat een huishouden aanbiedt. In 2019 waren dit er nog 4 (bron: Rijkswaterstaat december 2019). Daarnaast zijn er 11 gemeenten die het afrekenen op basis van gewicht combineren met een tarief per lediging. In de regio zijn dit Waalwijk en Bernheze. De gemeente Meijerijstad is na de herindeling afgestapt van wegen per kilo in combinatie met betalen per lediging. Deze systematiek was in de voormalige gemeenten Veghel en Sint-Oedenrode in gebruik. In Waalwijk is een aantal jaren geleden vastgesteld dat wanneer men weer van nul af aan zou beginnen, de keuze zou vallen op betalen per lediging. Waalwijk is thans bezig om te komen tot de invulling van stap 2 uit het Grondstoffenbeleidsplan.

Net als bij betalen per lediging, betalen huishoudens een vastrechtbedrag. Betalen naar rato van de kilo's fijn restafval dat een huishouden aanbiedt is in principe het meest eerlijke systeem. In combinatie met betalen per lediging is het een moeilijk uit te leggen systematiek en complex in de afrekening. Indien burens of anderen afval dumpen in de restafvalcontainer van een specifiek huishouden betekent dit gelijk extra kosten voor dat huishouden. Bij alleen betalen per lediging is dat niet het geval. Dan maakt het namelijk niet uit hoe vol de container is. Tenslotte, een discussie met een inwoner over aantal keren aanbieden van de restafvalcontainer is een stuk transparanter en gemakkelijker dan over kilo's. Bij betalen per lediging kan elk huishouden zelf gemakkelijk bijhouden hoe vaak men de restafvalcontainer aanbiedt. Bij betalen op basis van gewicht kan dat niet. Wegen van afval vereist een zeer nauwkeurig weegsysteem. Je rekent immers af op basis van de aangeboden kilo's. Het registreren van ledigingen daarentegen is in verhouding eenvoudig.

Het betalen op basis van gewicht is dan ook een duurdere systematiek, terwijl het milieurendement (minder kilo's restafval) niet heel anders is dan bij betalen per lediging. Extra kosten zijn er voor de weeg- en registratie-apparatuur op de voertuigen. Een weegsysteem is twee keer zo duur als een registratiesysteem voor het ledigen. Ook de inzamelkosten zullen bij betalen op basis van gewicht hoger uitvallen. In tegenstelling tot betalen per lediging is er voor huishoudens geen noodzaak om de restafvalcontainer zo weinig mogelijk aan de straat te zetten om te laten legen. Immers bij betalen op basis van gewicht kan een huishouden de container elke inzamelronde aanbieden. Dat maakt voor de kosten van dat huishouden niet uit. De gemeente zal dus bij betalen op basis van gewicht per inzamelronde meer containers moeten legen dan bij betalen per lediging. Dit zijn extra kosten. Ook de administratieve lasten voor het innen van de afvalstoffenheffing zullen naar verwachting twee keer duurder zijn dan bij tariefdifferentiatie op basis van lediging. Hiertegenover staat dat er bij betalen op basis van gewicht iets minder restafval zal worden aangeboden, wat leidt tot een extra besparing op de verwerkingskosten.

Belangrijk is dat het speelveld voor bewoners in de hoogbouw gelijk is aan dat voor bewoners in de laagbouw. Bewoners van de hoogbouw en gestapelde bouw bieden hun restafval aan in een ondergrondse verzamelcontainer. Met de huidige ondergrondse containers in Oss is het niet mogelijk om een zak restafval dat een huishouden aanbiedt te wegen.

In Nederland zijn op dit moment slechts twee leveranciers (en dat is niet de leverancier in Oss) die ondergrondse containers leveren met een weegmodule die het mogelijk maakt om het gewicht van een zak te kunnen wegen. Er zijn nog maar weinig gemeenten die ondergrondse containers hebben staan met een weegmodule. Alleen in de gemeente Son en Breugel maken ze hier gebruik van, maar ze gebruiken dit niet om af te rekenen met inwoners. In België maakt één gemeente sinds kort ook gebruik van deze containers, maar ook daar wordt er nog niet met inwoners afgerekend op basis van het gewicht. Binnenkort zal dit systeem ook worden geplaatst in de gemeente Westerkwartier. Los van het feit dat het niet mogelijk is in Oss, zijn er ook nog geen ervaringen met het in rekening brengen van aangeboden kilo's.